

Riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till lag om ändring av patientskadelagen och till vissa lagar som har samband med den

Till riksdagen har överlämnats regeringens proposition nr 91/1998 rd med förslag till lag om ändring av patientskadelagen och till vissa lagar som har samband med den. Riks-

dagen, som i ärendet mottagit social- och hälsovårdsutskottets betänkande nr 16/1998 rd, har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av patientskadelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i patientskadelagen av den 25 juli 1986 (585/1986) 1—3 §, 5 § 3 och 4 mom., 5 a §, 5 b § 4 mom., 5 d, 7 och 8 §, 9 § 1 mom., 10 §, 11 § 1 mom., 12 § samt 13 § 1 mom.,

av dessa lagrum 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 363/1995, 5 § 3 mom., 5 a §, 5 b § 4 mom. och 5 d § sådana de lyder i lag 1085/1996, 5 § 4 mom. sådant det lyder i nämnda lag 363/1995, 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 101/1993 och 11 § 1 mom. sådant det lyder i lag 973/1993, samt

fogas till lagen en ny 9 a § som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag gäller ersättningar som ur en patientförsäkring betalas för en personskada som orsakats en patient i samband med hälso- och sjukvård i Finland.

Som hälso- och sjukvård anses även en på recept baserad distribution av medicin.

Som patient anses även den som donerar blod, vävnader eller organ samt en frisk person som undersöks i samband med medicinsk forskning.

2 §

Förutsättningarna för rätt till ersättning

Ersättning betalas för en personskada, om det är sannolikt att den har orsakats av

1) undersökning, behandling och vård eller någon annan motsvarande åtgärd eller av att en sådan försumrats, förutsatt att en erfaren yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården skulle ha undersökt, behandlat och vårdat patienten eller i övrigt vidtagit åtgärder som avser patienten på något annat sätt och därigenom sannolikt skulle ha undvikit skadan,

2) fel i en sjukvårdsapparat eller ett sjukvårdsinstrument som använts vid undersökning, behandling och vård eller någon annan motsvarande åtgärd,

3) infektion som uppkommit i samband med undersökning, behandling och vård eller någon annan motsvarande åtgärd, om inte patienten skall tåla skadan med beaktande av hur förutsebar infektionen är, hur allvarig den skada som uppkommit är, arten av och svårighetsgraden hos den sjukdom eller det handikapp som behandlats och vårdats samt patientens hälsotillstånd i övrigt,

4) ett olycksfall i samband med undersökning, behandling och vård eller någon annan motsvarande åtgärd eller av ett olycksfall under sjuktransport,

5) brand i en behandlingslokal eller en behandlingsutrustning eller av någon annan motsvarande skada i en behandlingslokal eller i en behandlingsutrustning,

6) distribution av medicin i strid med lag eller förordning eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dem,

7) undersökning, behandling och vård eller någon annan motsvarande åtgärd förutsatt att följden är en bestående svår sjukdom eller handikapp eller död och följden kan anses oskälig med beaktande av hur allvarlig skadan är, arten av och svårighetsgraden hos den sjukdom eller det handikapp som behandlats och vårdats, patientens hälsotillstånd i övrigt, hur sällsynt skadan är samt hur stor skaderisken är i ett enskilt fall.

Ersättning betalas inte för en skada som orsakas av en medicin i andra fall än de som nämns i 1 mom. 6 punkten.

3 §

Bestämning av ersättning

Ersättning för en patientskada bestäms med iakttagande av 5 kap. 2—4 §, 6 kap. 1 § och 7 kap. 3 § skadeståndslagen (412/1974). Ersättning kan dock inte jämkas på basis av att den skadelidande själv bidragit till skadan, om inte den skadelidande har förfarit uppsåtligt eller med grov oaktsamhet. Ersättning betalas inte för en obetydlig skada.

5 §

Försäkringsgivare

Samtliga försäkringsbolag som bedriver patientförsäkringsrörelse i Finland skall vara medlemmar i Patientförsäkringscentralen. Centralen sköter ersättningsverksamheten enligt denna lag och kan bevilja försäkringar för medlemsbolagens räkning. Centralen ansvarar för skada då någon underlåtit att ta försäkring samt bestämmer och uppbär i 4 § 2 mom. nämnd förhöjd försäkringspremie. Dessutom skall centralen i samband med ett finländskt försäkringsbolags likvidation eller konkurs sköta utbetalningen av ersättningar

sedan försäkringsbeståndet samt de tillgångar som svarar mot detta har överförs till centralen samt även sköta övriga uppgifter enligt i 15 kap. 14 § lagen om försäkringsbolag och i 49 § lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995). Gäller likvidationen eller konkursen ett utländskt försäkringsbolag vars hemstat hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet inträder centralens skyldighet att betala ut ersättningar dock vid en tidpunkt som ministeriet bestämmer. När centralen har betalt ersättning till den skadelidande övergår dennes rätt till ersättning från administrations- eller konkursboet till centralen upp till det belopp som denna har betalt i ersättning.

Vederbörande ministerium utövar tillsyn över Patientförsäkringscentralens verksamhet och fastställer dess stadgar. Vid tillsynen iaktas i tillämpliga delar vad som i lagen om försäkringsbolag bestäms om tillsynen över försäkringsbolag.

5 a §

Uptagande av försäkring i ett annat försäkringsbolag

Försäkringar enligt denna lag upphör att gälla en månad efter det att försäkringstagaren fått vetskap om att försäkringsbolagets likvidation eller konkurs har inletts och om skyldigheten att inom den utsatta tiden teckna ny försäkring. Har försäkringstagaren inte dessförinnan tecknat försäkring i ett annat försäkringsbolag anses han ha försummat sin försäkringsplikt enligt denna lag. Förvaltningen för det särskilda administrationsboet och för utländska försäkringsbolags del Patientförsäkringscentralen förpliktas att utan dröjsmål skriftligen underrätta försäkringstagarna om ovan nämnda skyldighet att teckna försäkring i ett annat försäkringsbolag.

5 b §

Tillskottspremie

Beslut om tillskottspremie, dess storlek och redovisningen av den fattas av Patientförsäkringscentralen. Ministeriet meddelar vid behov närmare föreskrifter om tillämpningen av detta moment. På debiterad tillskottspremie som förfallit till betalning och inte erlagts senast på förfallodagen uppbärs

dröjsmålsränta enligt räntesats som avses i 4 § 3 mom. räntelagen. Tillskottspremie jämte dröjsmålsränta får sökas ut utan dom eller beslut enligt lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg (367/1961).

5 d §

Patientförsäkringscentralens rätt att få upplysningar

Patientförsäkringscentralen har rätt att av myndigheterna, av den som idkar hälso- och sjukvård, av arbetsgivaren för den skadelidande eller för någon annan som ansöker om ersättning, av en pensions- eller försäkringsanstalt, en pensionsstiftelse samt en arbetslöshetskassa avgiftsfritt och utan hinder av vad som någon annanstans bestäms om tystnadsplikt eller utlämnande av personregisteruppgifter få de upplysningar som behövs för att bestämma ersättningsgrunden och omfattningen av ersättningsskyldigheten. För utlämnande av uppgifter till någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården än den som gett den behandling eller vård som skadeärendet gäller skall centralen dock betala en ersättning som motsvarar kostnaderna.

Patientförsäkringscentralen har efter det att ett försäkringsbolag försatts i likvidation eller konkurs rätt att av administrations- eller konkursboet få de upplysningar som centralen behöver för att kunna sköta sina uppgifter enligt denna lag.

7 §

Skyldighet att bevilja försäkring

Patientförsäkringscentralen får inte vägra att bevilja en patientförsäkring, om ett försäkringsbolag som nämns i 5 § 1 mom. vägrar att göra det.

8 §

Primärt ersättningsansvar

Rätten att med stöd av denna lag få ersättning för sjukdomskostnader och för andra utgifter som orsakats av en skada, för sveda och värk samt för lyte eller för annat bestående men är oberoende av om den ersättningssökande på någon annan grund har rätt

till motsvarande ersättningar eller förmåner på grund av samma skadefall.

Ersättning för minskning i inkomst eller uppehälle samt förlust av nödvändigt underhåll erlaggs med stöd av denna lag endast till den del ersättningen överstiger den motsvarande ersättning eller förmån som betalas med stöd av någon annan lag. Patientförsäkringscentralen kan till den ersättningssökande likväl betala ut även den del av ersättningen som skall betalas med stöd av någon annan lag, om sökandens utkomst i annat fall uppenbarligen skulle äventyras.

En ersättning som med stöd av någon annan lag betalats till ersättningssökanden samt en ersättningspost som skall betalas på grund av ett redan fattat ersättningsbeslut, men som förfaller till betalning i framtiden, kan dras av från den ersättning som skall betalas med stöd av denna lag.

9 §

Övergång av rätten till ersättning samt regressrätt

Om ersättningssökanden har rätt till ersättning eller en förmån till följd av samma skadefall med stöd av någon annan lag, övergår denna rätt till Patientförsäkringscentralen till det belopp som centralen betalt i ersättning. Till Patientförsäkringscentralen övergår dock inte den rätt som ersättningssökanden har att erhålla ersättning eller förmån med stöd av lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987).

9 a §

Specificering av ersättningarna

En försäkringsanstalt som med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959), olycksfallsförsäkringslagen (608/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) har betalt ersättning för sjukdomskostnader eller andra kostnader, för minskning i inkomster eller uppehälle, för sveda och värk, lyte eller annat bestående men eller förlust av nödvändigt underhåll har rätt att återfå den andel av ersättningarna som den skadelidande uppenbart klart skulle ha haft rätt till med stöd av denna lag.

En försäkringsanstalt som med stöd av en frivillig försäkring enligt lagen om försäk-

ringsavtal (543/1994) har betalt ersättning för sjukdomskostnader har rätt att återfå den del av ersättningarna som den skadelidande uppenbart klart skulle ha haft rätt till med stöd av denna lag.

10 §

Framställande av ersättningskrav

Yrkande på ersättning med stöd av denna lag skall framställas hos Patientförsäkringscentralen inom tre år efter att den ersättningsberättigade fick kännedom om skadan eller borde ha känt till skadan. Av särskilda skäl kan ersättning krävas även senare. Ersättning skall dock krävas senast inom tio år efter den händelse som lett till skadan vid hot om att rätten till ersättning med stöd av denna lag går förlorad.

11 §

Patientskadenämnden

Sakkunnigorgan i ersättningsärenden som hör till tillämpningsområdet för denna lag är patientskadenämnden som tillsätts av statsrådet för tre år i sänder. Nämnden har till uppgift att på begäran av en ersättningssökande, Patientförsäkringscentralen, den som idkar hälso- och sjukvård eller en försäkringsanstalt som med stöd av 9 a § yrkar på specifi- cering av ersättningar ge rekommendationer om hur ett ersättningsärende skall avgöras samt på begäran av en domstol eller en part ge utlåtande i ett ersättningsärende som behandlas vid domstolen. Nämnden skall särskilt sträva efter att förenhetliga ersättningspraxis vid patientskador. Nämnden kan vid behov även ge allmänna tillämpningsrekommendationer i ersättningsärenden enligt denna lag.

12 §

Patientskadenämndens rätt att få upplysningar

Patientskadenämnden har rätt att av myndigheterna, av den som idkar hälso- och sjukvård, av arbetsgivaren för den skadelidande eller för någon annan som ansöker om ersättning, av en pensions- eller försäkringsanstalt, en pensionsstiftelse samt en arbetslöshetskassa avgiftsfritt och utan hinder av vad som någon annanstans bestäms om tystnadsplikt eller utlämnande av personregisteruppgifter få de upplysningar som behövs för utredning av ett ärende som nämnden behandlar.

13 §

Tystnadsplikt

Den som deltagit i behandlingen av ett ärende som avses i denna lag får inte utan tillstånd för en utomstående röja uppgifter om den skadelidandes eller någon annan parts hälsotillstånd eller någon annan omständighet som han fått kännedom om i samband med behandlingen av ärendet. Utan hinder av detta kan till en medicinsk eller annan sakkunnig lämnas ut uppgifter som behövs för att avge ett sakkunnigutlåtande.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas på skador som uppkommit efter att lagen har trätt i kraft.

När Patientförsäkringscentralen bedömer att en personskada skall ersättas med stöd av 2 § 1 mom. 7 punkten skall centralen innan ärendet avgörs inhämta ett utlåtande hos patientskadenämnden. Nämnden skall behandla begäran om utlåtande i brådska ordning. Detta förfarande gäller till dess fem år förflutit från lagens ikraftträdande.

Lag

om ändring av 13 a § produktansvarslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i produktansvarslagen av den 17 augusti 1990 (694/1990) 13 a §, sådan den lyder i lag 99/1993, som följer:

13 a §

Om en försäkringsgivare med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) eller med stöd av en läkemedelskadeförsäkring har betalt en ersättning som den skadelidande med stöd av denna lag hade rätt att kräva av den ersättningssskyldige, övergår inte den skadelidan-

des rätt till skadestånd enligt denna lag på försäkringsgivaren.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas på skador som uppkommit efter att lagen har trätt i kraft.

Lag

om ändring av 19 § lagen om rehabiliteringspenning

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 19 § lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringspenning (611/1991), sådant detta lagrum lyder i lag 1065/1994, ett nytt 2 mom. som följer:

19 §

Betalning utan samordning

Samordning sker inte heller med den ersättning för inkomstbortfall som betalas med stöd av patientskadelagen (585/1986).

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas på förmåner som betalas efter lagens ikraftträdande.

Lag

om ändring av 8 § lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 27 november 1992 om rättsskyddscentralen för hälsovården (1074/1992) 8 § 1 mom. som följer:

8 §

Statliga och kommunala myndigheter och andra offentligt-rättsliga samfund, folkpensionsanstalten, pensionsskyddscentralen, patientskadenämnden, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, samfund eller inrättningar som bedriver service- eller sjukvårdsverksamhet samt apoteken är skyldiga att utan hinder av bestämmelserna om tystnadsplikt på begäran avgiftsfritt lämna rättsskyddscentralen för häl-

sovården sådana upplysningar och utredningar som behövs för de uppgifter som avses i 1 §.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 199 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 20 oktober 1998